

PHONG CẢNH ĐỀN HÙNG

Đền Thượng nằm chót vót trên đỉnh núi Nghĩa Lĩnh. Trước đền, những khóm hải đường đâm bông rực đỏ, những cánh bướm nhiều màu sắc bay dập dờn như đang múa quạt xòe hoa. Trong đền, dòng chữ vàng Nam quốc sơn hà uy nghiêm đề ở bức hoành phi treo chính giữa.

Lăng của các vua Hùng kề bên đền Thượng, ẩn trong rừng cây xanh. Đứng ở đây, nhìn ra xa, phong cảnh thật là đẹp. Bên phải là đỉnh Ba Vì vòi vọi, nơi Mị Nương – con gái Hùng Vương thứ 18 – theo Sơn Tinh về trấn giữ núi cao. Dãy Tam Đảo như bức tường xanh sừng sững chắn ngang bên trái đỡ lấy mây trời cuồn cuộn. Phía xa xa là núi Sóc Sơn, nơi in dấu chân ngựa sắt Phù Đổng, người có công giúp Hùng Vương đánh thắng giặc Ân xâm lược. Trước mặt là Ngã Ba Hạc, nơi gặp gỡ giữa ba dòng sông lớn thág năm mài miết đắp bồi phù sa cho đồng bằng xanh mát.

Trước đền Thượng có một cột đá cao đến năm gang, rộng khoảng ba tấc. Theo ngọc phả, trước khi dời đô về Phong Khê, An Dương Vương đã dựng mốc đá đó, thề với các vua Hùng giữ vững giang sơn. Lần theo lối cũ đến lưng chừng núi có

đền Trung thờ 18 chi vua Hùng. Những cảnh hoa đại cổ thụ tỏa hương thơm, những gốc thông già hàng năm, sáu thế kỉ che mát cho con cháu về thăm đất Tổ. Đi dần xuống là đền Hạ, chùa Thiên Quang và cuối cùng là đền Giếng, nơi có giếng Ngọc trong xanh, ngày xưa công chúa Mị Nương thường xuống rửa mặt, soi gương.

Theo ĐOÀN MINH TUẤN

- **Đền Hùng:** Đền thờ các vua Hùng ở núi Nghĩa Lĩnh, thôn Cổ Tích, xã Hy Cương, huyện Lâm Thao, tỉnh Phú Thọ.
- **Nam quốc sơn hà:** ý trong bài chỉ Tổ quốc Việt Nam
- **Bức hoành phi:** tấm gỗ sơn son thiếp vàng có khắc chữ Hán hoặc chữ Nôm cỡ lớn, thường treo ngang ở gian giữa nhà để thờ hoặc trang trí
- **Ngã Ba Hạc:** nơi sông Lô chảy vào sông Hồng
- **Ngọc phá:** sách ghi chép lai lịch, thân thế, sự nghiệp của những người được người đời kính trọng, tôn thờ.
- **Đất Tổ:** chỉ khu vực đền Hùng hoặc chỉ chung tỉnh Phú Thọ, nơi các vua Hùng bắt đầu sự nghiệp dựng nước.
- **Chi:** một nhánh trong dòng họ

Nội dung bài phong cảnh đền Hùng

Ca ngợi vẻ đẹp tráng lệ của đền Hùng và vùng đất Tổ, đồng thời bày tỏ niềm thành kính thiêng liêng của mỗi con người đối với tổ tiên.

Soạn bài phong cảnh đền Hùng

Câu 1 (trang 69 sgk Tiếng Việt 5)

Hãy kể những điều em biết về các vua Hùng.

Trả lời:

Người con trưởng theo Âu Cơ được tôn làm vua, lấy hiệu là Hùng Vương, đóng đô ở đất Phong Châu, đặt tên nước là Văn Lang. Triều đình có tướng văn, tướng võ. Con trai của vua gọi là Lang, con gái của vua gọi là Mị Nương. Khi cha chết thì ngôi vua truyền cho con trai trưởng, mười mấy đời nối ngôi đều lấy hiệu là Hùng Vương.

Câu 2 (trang 69 sgk Tiếng Việt 5)

Tìm những từ ngữ miêu tả cảnh đẹp của thiên nhiên nơi đền Hùng.

Trả lời:

- Trước đền, khóm hải đường đâm bông rực rỡ.
- Những cánh bướm nhiều màu sắc bay dập dờn như đang múa quạt xòe hoa.
- Bên trái là đỉnh Ba Vì vòi vọi.
- Dãy Tam Đảo như bức tường xanh sừng sững.
- Phía xa xa là núi Sóc Sơn...
- Những cánh hoa dại, những gốc thông già... che mát và tỏa hương thơm...

Câu 3 (trang 69 sgk Tiếng Việt 5)

Bài văn đã gợi cho em nhớ đến một số truyền thuyết về sự nghiệp dựng nước và giữ nước của dân tộc. Hãy kể tên các truyền thuyết đó.

Trả lời:

Những cảnh vật ở đền Hùng gợi nhớ truyền thuyết về sự nghiệp dựng nước và giữ nước của dân tộc ta là:

+ Đỉnh Ba Vì vòi vọi, nơi Mị Nương Ngọc Hoa – con gái Hùng Vương thứ 18 – theo Sơn Tinh về trấn giữ núi cao.

Cảnh vật nơi này gợi nhớ truyền thuyết Sơn Tinh, Thủy Tinh.

+ Núi Sóc Sơn, nơi in dấu chân ngựa sắt Phù Đổng, đánh thắng giặc Ân xâm lược.

Cảnh vật này gợi nhớ truyền thuyết Thánh Gióng.

+ Cột đá cao năm gang, rộng khoảng ba tấc. Cột đá đó An Dương Vương dựng và thề với các Vua Hùng giữ vững giang sơn.

Câu 4 (trang 69 sgk Tiếng Việt 5)

Em hiểu câu ca dao sau như thế nào?

"Dù ai đi ngược về xuôi

Nhớ ngày giỗ Tổ mừng mười tháng ba."

Trả lời:

Câu ca dao trên nói đến một tục truyền tốt đẹp của dân tộc ta: Ngày 10 tháng 3 (âm lịch) hàng năm là ngày giỗ Tổ Hùng Vương để tưởng nhớ các vua Hùng đã có công dựng nước. Và ngày trẩy hội đền Hùng cũng trở thành ngày hội chung đồng vui của cả nước. Từ đó, câu ca dao còn nhắc mọi người hãy nhớ tổ tiên, nguồn cội của mình, biết ơn người dựng nước.

Cùng mang ý nghĩa đó, nhà thơ Nguyễn Khoa Điềm nhắn nhủ đồng bào nhớ:

Dặn dò con cháu chuyện mai sau

Hằng năm ăn đâu nằm đâu

Cũng biết cúi đầu nhớ ngày giỗ Tổ.